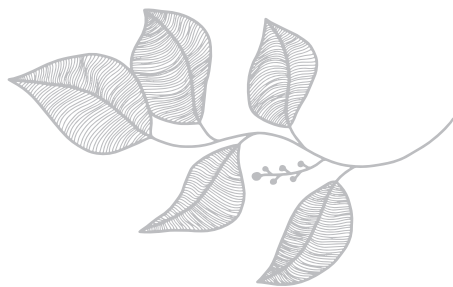

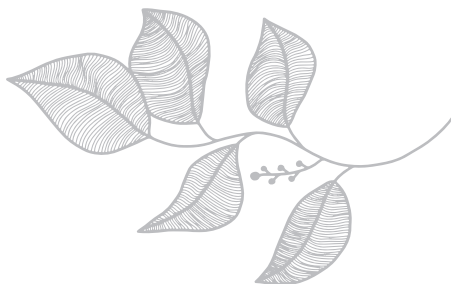
Život
a zjavenia
svätej
Gertrúdy

Život a zjavenia
svätej
Gertrúdy

Život a zjavenia
svätej
Gertrúdy

Zostavené a spracované podľa anglického vydania:
THE LIFE AND REVELATIONS OF SAINT GERTRUDE

Vydal © Zachej.sk, 2024

Preklad © Martin Csontos

Grafika © Bookwork.sk

Jazyková korektúra: Zuzana Hašková

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho prekladu
Svätého písma (SSV, 2016).

ISBN 978-80-8211-689-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

ÚVOD

Dejiny ľudstva tvoria tri časové obdobia: starovek, stredovek a novovek. Starovek priniesol postupný kultúrny i materiálny rozvoj ľudstva, ktorý vyvrcholil zlatým vekom gréckej a rímskej kultúry. Po zániku Západorímskej ríše nastalo akési krízové štádium, doba temna a úpadku, ktorú voláme stredovek. Až napokon ľudstvo znovuobjavilo a oživilo antiku a jej výdobytky, čím opäť vstúpilo do svetlej etapy dejín zvanej novovek.

Happy end ako vyšitý. Takto však prebieha a končí mýtus, ktorému dnes už žiaden seriózny historik neverí, a po hrôzach 20. a prvej štvrtiny 21. storočia sa otvorili oči snáď každému. A predsa niekde hlboko v nás prežíva predstava „temného stredoveku“ a pocit nadradenosti voči stredovekému človeku. Z nejakého dôvodu sa stále cítime byť vrcholom dejinného vývoja. Ibaže tí stredovekí spiatočníci tmári nám po sebe zanechali katedrály, pri pohľade na ktoré sa nám tají dych, zatiaľ čo po nás, osvietených a pokrokových moderných ľuďoch, zostane zdevastovaná planéta, podzemné garáže a haldy nerozložiteľného odpadu. Klobúk dolu – niečo také sa nepodarí len tak hocikomu!

Stredovek rozhodne nebol špinavou prestupnou stanicou dejín, o čom sa možno presvedčiť. Spoľahlivým spôsobom, ako si utvoriť pravdivý obraz o určitej dejinnej epoche, je čítať

texty, ktoré vznikli počas jej trvania. Jeden z nich práve držíte v rukách: text nevšednej povahy, lebo jeho predmetom sú zjavenia svätej Gertrúdy, ktorá žila a pôsobila v čase vrcholného stredoveku, honosiacom sa postavami ako svätý František z Assisi, svätý Dominik, svätý Albert Veľký, svätý Tomáš Akvinský, svätý Bonaventúra a mnohí ďalší velikáni ducha. Keďže o živote svätej Gertrúdy sa podrobne píše v prvej časti tejto knihy, vyhnem sa zbytočnému opakovaniu a zameriam sa len na jednu črtu jej osobnosti a duchovnosti: vzájomnosť, v akej sa v priebehu celého jej života u nej snúbila viera s kultúrou.

Svätá Gertrúda dostala do vienka zriedkavé intelektuálne nadanie, neskôr rozvinuté prvotriednym vzdelaním, ktoré jej zabezpečili sestry cisterciánky. Popri tom vynikala nábožnosťou, pokorou a celým radom ďalších čností, a keď sa jedno spojilo s druhým, jej osobnosť zažiarila ako klenot nevýslovnej hodnoty. Stretnúť vysoko kultivovaného človeka je neobyčajný zážitok. Stretnúť hlboko veriaceho človeka je nevšedná skúsenosť. Stretnúť človeka, ktorý sa zároveň vyznačuje opravdivou vierou a nefalšovaným zmyslom pre kultúru, je zázrak. Zázrak nie predovšetkým preto, že taká kombinácia dober vôbec nie je bežná, ale najmä pre premieňajúcu moc, ktorú v sebe nesie. Nemožno, žiaľ, poprieť, že viera a kultúra neraz kráčajú svetom každá svojou cestou, čo je dôsledok tragického a čoraz vážnejšieho rozkolu medzi kultúrou a kresťanstvom. Na jednej strane stojí moderná kultúra, ktorá odmieta kresťanstvo, na druhej strane kresťanstvo, ktoré do veľkej miery rezignovalo, pokiaľ ide o snahu dohovoriť sa so súčasnou kultúrou a zušľachťovať ju evanjelióvymi hodnotami. Ak sa však oba svety opätovne nedostanú do súladu, nová evanjelizácia, ktorá je nanajvýš naliehavou prioritou Cirkvi, zostane len zbožným prianím.

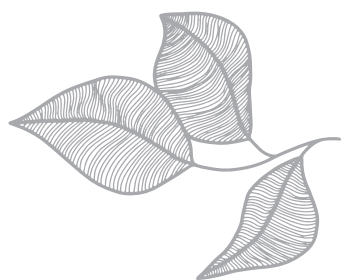
Snáď mi ctení čitatelia dovoľia, aby som na záver predložil jeden celkom konkrétny, praktický návrh: začnime slovom. Na počiatku bolo Slovo. Z neho povstal celý svet i každý ľudský čin. Zo slova sa rodí aj najmenší skutok lásky. Všetky rodinné tragédie, zločiny, všetky vojny spôsobilo slovo. Slovo vyslovené najprv len v mysli a potom zvyčajne aj ústami. Prečo je to tak? Preto, že jazyk je oveľa viac než jednoduchý nástroj komunikácie. Čím je pre rybu voda, tým je jazyk pre človeka. Od základu nás stváraňuje, inak než v jazyku nedokážeme myslieť. Nemôžeme ho prekročiť, vystúpiť z jeho medzí, takže hranice jazyka sú tiež hranicami nášho sveta. Pre spoločnosť z toho vyplýva, že ako degradácia jazyka spúšťa jej úpadok, tak jej obrodu spúšťa kultivácia jazyka. Ona, pochopiteľne, nie je všeliekom na problémy sveta, ale je začiatkom – a hlavné je začať. Niežeby sme sa mali vyjadrovať ako básnik, ale trochu viac jemnocitu a taktu v našej reči by iste nezaškodilo. V zásade stačí, ak sa človek naučí používať štyri najdôležitejšie slová, aké existujú v jazyku: „ďakujem“, „prosím“, „dovolíš?“ a „prepáč“.

Martin Csonotos

ČASŤ PRVÁ

**ŽIVOT
SVĀTEJ
GERTRÚDY**

KAPITOLA I.

Trináste storočie bolo bohaté na závažné udalosti pre svet i pre Cirkev. Vo väčšine významných európskych miest od začiatku pôsobili rýchlo sa šíriace rády svätého Dominika a svätého Františka, ktoré sa už vtedy mohli chváliť mučeníckymi korunami a tisícovými trofejami na počesť Baránka. Mnohé získala svätá Alžbeta Uhorská, ktorá naplnila kráľovský palác duchom svätosti a dávala svojmu národu príklad hrdinských čností, keď pokorne odovzdaná do Božej vôle čelila veľkým protivenstvám. Anjelský doktor svätý Tomáš Akvinský a serafínsky učiteľ svätý Bonaventúra odkryli Cirkvi poklady, aké neboli ešte nikdy nikomu vyjavené. Svätý Ľudovít zomrel ako obeť lásky k ukrižovanému Ježišovi a bolesti, že zem, ktorú Pán posvätil svojou krvou, zneucťujú pohania a poškvŕňujú neveriaci. A celé toto storočie svätcov, ktorí takpovediac vyčnievali z radu, bolo korunované klenotom nevýslovnej ceny a krásy – svätou Gertrúdou.

Veľká cisterciánska opátka sa narodila v Eislebene, malom mestečku v grófstve Mansfield, 6. januára 1256, čo je dátum vsutku symbolický: v deň, keď mystická hviezda ukazuje Cirkvi cestu ku vtelenému Bohu, bola Cirkev obdarená hviezdou neobyčajného lesku. Sotva Gertrúda dovŕšila piaty rok života, rodičia ju zaviedli do známeho kláštora

v Rodersdorfe v Halberstadtskej diecéze, kde sa k nej onedlho pripojila jej mladšia sestra Mechtilda.¹

Tu, pod starostlivým vedením cisterciánok, ktoré sa vtedy rovnako ako dnes s neúnavnou pozornosťou a vynikajúcou zdatnosťou venovali výchove svojich zverenkyň, mladá grófka z Lachenbornu napredovala v múdrosti a učení, tak ľudskej, ako aj božskej.

Rôzne intelektuálne schopnosti, ktorými bola svätá Gertrúda obdarená, našli v kláštornom prostredí najširšie možnosti pre svoj rozvoj. Ako veľmi mladá ovládala latinčinu natoľko, že v nej vedela čítať i konverzovať; jej sčítanosť v dobe, keď sa prístup k literatúre obmedzoval na pergamenové rukopisy a ústnu reprodukciu, bola obdivuhodná. A predsa sa spočiatku zdalo, akoby jej oddanosť dielam i najlepšieho a najrýdzejšieho druhu, keďže hlavnými objektmi jej štúdia boli Sväté písmo, cirkevní otcovia a iné teologické práce, mohla predstavovať prekážku pre jej duchovný pokrok. Nad všetkým však napokon zvíťazila nekonečná Božia láska a múdrosť a jej spisy sa stali klenotom Cirkvi pre všetky veky, ktorého svetlo ako jas hviezd za tmavými mrakmi môže načas zmiznúť pred zrakmi ľudí, ale potom sa vynorí z chvíľkovej temnoty, aby zažiarilo ešte jasnejšie.

1 V Regule svätého Benedikta, kap. 59., sa nachádza osobitné ustanovenie, ktoré upravuje túto záležitosť. Prax zasvätenia malých detí službe Bohu v reholi sa v ráde všeobecne akceptovala, až kým pápež Klement III. nezrušil zvyklosť, ktorú neskôr Tridentský koncil výslovne zakázal. V čase, keď svätý Benedikt písal svoju Regulu, nemala ešte Cirkev vytvorené právne smernice týkajúce sa rehoľných rádov, ale keby platili už počas jeho života, niet najmenších pochybností, že by sa ako prvý podriadil ich autorite a to isté by vyžadoval aj od svojich duchovných detí.